

Planerat informationssamtal om dialysbehandling vid kronisk njursjukdom

Sammanfattning

Informationssamtalet syftar till att stödja patienten att identifiera egna förmågor, resurser och behov samt utveckla den kunskap och kompetens som behövs för att ta tillvara egna intressen och fatta välgrundade beslut om förestående vård och behandling.

Förutsättningar

Personcentrerad vård innebär att patienten sätts i centrum och betraktas som beslutskapabel, värdefull och jämbördig samarbetspartner. Patientberättelsen är utgångspunkten och förutsättningen för detta samarbete, och ger kunskap om individens synsätt, vilja, motiv och resurser. Utifrån berättelsen sker sedan en gemensam överenskommelse för vård och behandling som dokumenteras i en personlig vårdplan (GPCC, 2020; SBU, 2017).

Initiering av dialysbehandling är en livsomvälvande och sårbar period för individen, avsaknad av kontroll över situationen ökar risken för stress, rädsla och ambivalens (Harwood & Clark, 2012; Henry et.al., 2017; Hussain et.al., 2015). Att säkerställa att patienten är grundligt informerad, delaktig i beslutsprocessen samt såväl psykiskt som fysiskt förberedd på övergången är väsentligt för främjandet av välmående, hälsa och tillfredsställelse med behandlingen. En adekvat förberedelse ökar även utsikterna för att patienten blir mer aktiv och i större utsträckning väljer självdialys i någon form (Chan et.al., 2019; Harwood & Clark, 2013).

Utförande

Riktlinjer för genomförande samt samtalsguide bygger på rekommendationer från Sandberg, H. (2014), Socialstyrelsen (2015), Svensk njurmedicinsk sjuksköterskeförening samt Vårdförbundet.

- Patienter med avancerad, progredierande kronisk njursvikt som av ansvarig läkare anses kunna gynnas av dialysbehandling skall om

möjligt i god tid (vid övergång till CKD 5, GFR <15 ml/min) erbjudas informationssamtal tillsammans med närstående för att tänka över och diskutera behandlingsalternativen. Samtalet planeras och genomförs gemensamt av sjuksköterskor från hemo- respektive peritonealdialysenheten utefter remiss, där även eventuella medicinska hänsyn/hinder framgår.

- Avsikten och hur informationen kommer att gå till skall göras tydligt för patienten genom besökskallelsen, vilket ger patienten möjlighet till egen förberedelse.
- Innan informationssamtalet gör sjuksköterskan en förberedande översikt i patientens journal. Detta ger en uppfattning om nuvarande medicinska tillstånd samt hur situation har varit, vilket skapar en utgångspunkt och en trygghet i samtalet.
- Öppna frågor bjuder in patienten och närstående att dela med sig av sin berättelse kring den aktuella hälsan. Detta kan ge en uppfattning och en bedömning av livssituationen samt en möjlighet att fånga personens egna drivkrafter, resurser, förmågor samt känslomässiga, sociala och praktiska behov. Att som patient få bli lyssnad på skapar även trygghet och en känsla av sammanhang då berättelsen även kan starta en egen reflektion och en förståelse för den förändring som sjukdom och behandling innebär.
- Sjuksköterskans information bör ta sin utgångspunkt i patientens uppfattning av sin situation och anpassas till den enskilda patientens förutsättningar och behov. Informationen bör utbytas i en dialog och med avstämning av vad patienten redan känner till. Genom att under samtalet då och då fråga hur patienten har uppfattat informationen, har frågor eller vill veta något mera, säkerställs att patienten förstått informationen på rätt sätt.
- Det muntliga samtalet skall följas av en, för patienten anpassad skriftlig information från mottagningen, utifrån dennes behandlingsalternativ. Hänvisning eller utskrift kan även ske av information från 1177/njurdagboken.se
- Samtalet dokumenteras på ett sätt som tydligt synliggör patientens perspektiv, förväntningar och önskemål.

Relaterad information

Bilagor

1. [Dialysinformation – samtalsguide](#)
2. [Dialys – vilken behandlingsform passar bäst för dig](#)

Arbetsgrupp

Innehållsansvarig

Marie Lang, specialistsjuksköterska, VO medicin, Mag- tarm- njurenhet
Maria Teresa ”Maite” Gil Gonzalez, överläkare, VO medicin, Läkarenhet medicin

Innehållsgranskare

Marie Lang, specialistsjuksköterska, VO medicin, Mag- tarm- njurenhet
Maria Teresa ”Maite” Gil Gonzalez, överläkare, VO medicin, Läkarenhet medicin

Källförteckning

1. Chan, C.T., Blankestijn, P.J., Dember, L.M., Gallieni, M., Harris, D.C.H., Lok, C.E., Mehrotra, R., Stevens, P.E., Wang, A.Y., Cheung, M., Wheeler D.C., Winkelmayr, W.C., Pollock, C.A. (2019). Conference Participants. Dialysis initiation, modality choice, access, and prescription: conclusions from a Kidney Disease: Improving Global Outcomes (KDIGO) Controversies Conference. *Kidney Int*, 96(1), 37–47. doi: 10.1016/j.kint.
2. GPCC, Centrum för personcentrerad vård, (2020). Om personcentrerad vård. Göteborgs universitet. Hämtad från <https://www.gu.se/gpcc/om-personcentrerad-vard>
3. Harwood, L. & Clark, A.M. (2012). Understanding pre-dialysis modality decision-making: A meta-synthesis of qualitative studies. *Int J Nurs Stud*, 50(1), 109-20. doi: 10.1016/j.ijnurstu.
4. Henry, S.L., Munoz-Plaza, C., Garcia Delgadillo, J., Mihara, N.K., Rutkowski, M.P. (2017). Patient perspectives on the optimal start of renal replacement therapy. *J Ren Care*, 43(3), 143-155. doi: 10.1111/jorc.12202.
5. Hussain, J.A., Flemming, K., Murtagh, F.E., Johnson, M.J. (2015). Patient and health care professional decision-making to commence and withdraw from renal dialysis: a systematic review of qualitative research. *Clin J Am Soc Nephrol*, 10(7), 1201-15. doi: 10.2215/CJN.11091114.
6. Sandberg, H. (2014). Sjuksköterskans samtal- professionalitet och medmänsklighet. Studentlitteratur.
7. SBU. Statens beredning för medicinsk och social utvärdering (2017). Patientdelaktighet i hälso- och sjukvården. Hämtad från <https://www.sbu.se>

Information om handlingen

Handlingstyp: Riktlinje

Gäller för: Medicinklinik

Innehållsansvar: Marie Lang, (marla140),
Medicinsjuksköterska

Godkänd av: Katarina Zamac, (katlu3), Verksamhetschef

Dokument-ID: SAS9660-1154164603-56

Version: 3.0

Giltig från: 2025-01-10

Giltig till: 2026-10-18